

भक्तपुर नगरपालिका राजपत्र

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड १ भक्तपुर, माघ १० गते, २०७४ साल संख्या ४

भाग १

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी भक्तपुर नगरपालिकाको दोस्रो नगर सभा २०७४ बाट पारित भएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बन्ध २०७४ सालको ऐन

भक्तपुर नगरपालिका शिक्षा ऐन, २०७४

प्रस्तावना: नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालनमा रहेका र आगामी दिनमा संचालनमा आउने विद्यालयहरूको व्यवस्थापन गर्न र राष्ट्रिय विकासको लागि आवश्यक जनशक्ति तयार गर्न देशमा समाजवाद उन्मुख व्यवस्था अनुकूल सर्वसाधारण जनताको सदाचार, शिष्टाचार र नैतिकता कायम राख्न नगरभित्र व्यवसायिक र प्राविधिक शिक्षाको माध्यमबाट दक्ष, प्रतिस्पर्धी र गुणस्तरीय जनशक्ति तयार गर्ने उद्देश्यले तथा नगरभित्र शिक्षामा एकरूपता कायम गर्न प्रारम्भिक बाल शिक्षा, आधारभूत शिक्षा तथा माध्यमिक शिक्षा संचालन गर्न वान्छनीय भएकोले **स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४** को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी भक्तपुर नगरपालिकाको दोस्रो नगरसभाले यो “**भक्तपुर नगरपालिका शिक्षा ऐन, २०७४**” जारी गरेको छ ।

परिच्छेद १

१. **संक्षिप्त नाम र परिभाषा :** (१) यो ऐनको नाम “भक्तपुर नगरपालिका शिक्षा ऐन, २०७४” रहेको छ ।
 - (२) यो ऐन नगरपालिका क्षेत्रभर लागू हुनेछ ।
 - (३) यो ऐन २०७५ श्रावण १ गतेबाट लागू हुनेछ ।
२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा-

- (क) “ऐन” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकाको शिक्षा ऐन, २०७४ लाई सम्झनु पर्छ ।
- (ख) “कार्यपालिका” भन्नाले भक्तपुर नगर कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।
- (ग) “कोष” भन्नाले दफा १२ बमोजिमको विद्यालय संचालनका लागि खडा गरिएको संचित कोषलाई सम्झनु पर्छ ।
- (घ) “नगरपालिका” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) “अभिभावक” भन्नाले विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको अभिभावक भनी विद्यालयको अभिलेखमा उल्लेख गरिएको व्यक्ति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले दफा ११ को प्रयोजनको लागि विद्यार्थीको बाबु, आमा, बाजे वा बज्यै र त्यस्ता अभिभावक नभएका विद्यार्थीको हकमा त्यस्तो विद्यार्थीलाई संरक्षकत्व प्रदान गर्ने व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ ।
- (च) “निरीक्षक” भन्नाले विद्यालय निरीक्षण गर्न तोकिएको अधिकृतलाई सम्झनु पर्छ ।
- (छ) “परिवार” भन्नाले शिक्षक वा कर्मचारीसँग एकासगोलमा बस्ने तथा निज आफैले पालनपोषण गर्नुपर्ने पति, पत्नी, छोरा, अविवाहित छोरी, धर्मपुत्र, अविवाहित धर्मपुत्री, बाबु, आमा वा सौतेनी आमा सम्झनु पर्छ र सो शब्दले पुरुष शिक्षक वा कर्मचारीको हकमा एकाघरका बाजे, बज्यै तथा महिला शिक्षक वा कर्मचारीको हकमा निजको सासू, ससुरालाई समेत जनाउँछ ।
- (ज) “परीक्षा समिति” भन्नाले दफा १५ बमोजिम गठन हुने आधारभूत तह परीक्षा समिति र दफा १६ बमोजिम गठन हुने माध्यमिक तह परीक्षा संचालन तथा समन्वय समिति समेतलाई सम्झनु पर्छ ।
- (झ) “पाठ्यक्रम विकास केन्द्र” भन्नाले संघीय ऐन बमोजिम पाठ्यक्रम निर्माणको लागि जिम्मेवार निकायलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) “प्रमुख” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकाको प्रमुखलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ट) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ठ) “प्रारम्भिक बाल शिक्षा केन्द्र” भन्नाले पाँच वर्ष उमेर पूरा नगरेका बालबालिकाको लागि दफा ३(१) बमोजिम खोलिएको प्रारम्भिक बाल शिक्षा केन्द्र, नर्सरी, केजी, मन्टेसरी आदि सम्झनु पर्छ ।
- (ड) “व्यवस्थापन समिति” भन्नाले दफा १० बमोजिम गठन हुने विद्यालय व्यवस्थापन समिति सम्झनु पर्छ ।
- (ढ) “मन्त्रालय” भन्नाले नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालय र शिक्षा क्षेत्रसँग सम्बन्धित प्रादेशिक मन्त्रालयलाई समेत सम्झनु पर्छ ।

- (ण) “नगर शिक्षा अधिकृत” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकाको नगर शिक्षा शाखाको प्रमुख वा निजको कामकाज गर्न तोकिएको कर्मचारीलाई सम्झनु पर्छ ।
- (त) “नगर शिक्षा शाखा” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकामा रहेको शिक्षा हेर्ने शाखा वा एकाइलाई सम्झनुपर्छ ।
- (थ) “नगर शिक्षा समिति” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख वा निजले तोकेको कार्यपालिका सदस्यले नेतृत्व गरेको दफा ४ अनुसारको नगर शिक्षा समिति सम्झनु पर्छ ।
- (द) “विद्यालय अनुगमन समिति” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिका अन्तर्गत गठन भएको अनुगमन समिति सम्झनु पर्दछ ।
- (ध) “विशेष विद्यालय” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिका क्षेत्रभित्र शारीरिक तथा मानसिक रूपमा फरक क्षमता भएका विद्यार्थीहरूका लागि खोलिएको विद्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (न) “खुल्ला विद्यालय” भन्नाले अनौपचारिकरूपमा निरन्तर शिक्षा दिने विद्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (प) “शुल्क” भन्नाले यस ऐन र ऐन अन्तर्गत बन्ने नियमावलीमा तोकिए बमोजिम विद्यालयले विद्यार्थीसँग लिन पाउने शुल्क सम्झनुपर्छ ।
- (फ) “शैक्षिक गुठी” भन्नाले विद्यालय सञ्चालन गर्नको लागि कुनै व्यक्तिले नाफा नलिने उद्देश्यले स्थापना गरेको सार्वजनिक वा निजी गुठी सम्झनु पर्छ ।
- (ब) “शैक्षिक सत्र” भन्नाले विद्यालयमा अध्ययन अध्यापन गराइने वार्षिक अवधि सम्झनु पर्छ ।
- (भ) “सामुदायिक विद्यालय” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकाले व्यवस्थापनको जिम्मा लिएको विद्यालयलाई सम्झनु पर्छ ।
- (म) “सामुदायिक शिक्षक” भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत वा अनुमोदन प्राप्त दरबन्दी अन्तर्गत व्यवस्थापन समितिले नियुक्त गरेको शिक्षक सम्झनु पर्छ ।
- (य) “सामुदायिक सिकाइ केन्द्र” भन्नाले समुदाय स्तरमा सञ्चालन गरिने आजीवन सिकाइ, अध्ययन अनुसन्धान र सीप सिकाइ लगायतका काम गर्ने केन्द्रलाई सम्झनु पर्छ ।
- (र) “संघीय शिक्षा ऐन” भन्नाले संघीय संसदले बनाएको शिक्षा ऐनलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ल) “संस्थागत विद्यालय” भन्नाले निजी लगानीमा संचालन गर्ने गरी दफा ३ बमोजिम अनुमती पाई स्थापित विद्यालयलाई सम्झनु पर्छ ।
- (व) “स्थानीय पाठ्यक्रम” भन्नाले भक्तपुर नगरपालिकाले स्थानीय भाषा, कला-संस्कृति, रहनसहन, भूगोल, इतिहास, जातजाति, सम्पदा, सीप र प्रविधि,

उपचार विधि, खेल, पर्यटन र राष्ट्रियरूपमा योगदान गरेका स्थानीय व्यक्तिहरुको बारेमा ज्ञान दिनको लागि आफ्नो क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरुमा अध्ययन अध्यापन गराउनको लागि प्रकाशन गरिएको पाठ्यक्रमलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

परिच्छेद २

३. विद्यालय खोल्ने अनुमति वा स्वीकृति सम्बन्धी व्यवस्था : (१) कुनै नेपाली नागरिकले शैक्षिक गुठी वा सहकारी अन्तर्गत प्रारम्भिक बाल शिक्षा केन्द्र, आधारभूत विद्यालय, माध्यमिक विद्यालय र प्राविधिक विद्यालय, विशेष तथा खुल्ला विद्यालय खोल्न चाहेमा तोकिएको विवरण खुलाई सम्बन्धित वडा समितिको सिफारिससहित नगर शिक्षा शाखाको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम विद्यालय खोल्ने अनुमतिको लागि निवेदन परेमा नगर शिक्षा अधिकृतले निवेदनसाथ प्राप्त कागजातहरु अध्ययन गर्ने र अनुगमन समितिले स्थलगत जाँचबुझ गरी नगर शिक्षा समितिमार्फत नगर कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम विद्यालय खोल्ने अनुमति दिन मनासिव भएको बैठकले निर्णय गरेमा तोकिएका शर्तहरु पालना गर्ने गरी नगर शिक्षा अधिकृतले अनुमति दिनेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम अनुमति लिई खोलिएको विद्यालयले तोकिएको शर्तहरु पालना गरेको देखिएमा नगर कार्यपालिकाले स्वीकृति प्रदान गर्नेछ ।
- (५) यो नियम प्रारम्भ हुँदाका वखत कम्पनीको रूपमा सञ्चालनमा रहेका संस्थागत विद्यालयले शैक्षिक गुठी तथा सहकारी अन्तर्गत सञ्चालन गर्न चाहेमा कम्पनी खारेज गरि शैक्षिक गुठी वा सहकारी अन्तर्गत सञ्चालन गर्न नगर शिक्षा शाखामा तोकिएको ढाँचामा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) उपदफा (५) बमोजिम निवेदन परेमा नगर शिक्षा अधिकृतले निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ तथा अनुगमन समितिले स्थलगत निरीक्षण गरी विद्यालयको माग मनासिव देखिएमा नगर शिक्षा समितिले स्वीकृति दिनेछ ।
- (७) माथि जेसुकै उल्लेख भए पनि यस अधि नियमानुसार दर्ता र सञ्चालनमा रहेका विद्यालयहरु यसै ऐन बमोजिम सञ्चालन भएका मानिनेछन् ।
- (८) यस ऐन बमोजिम विद्यालय सञ्चालन अनुमति नलिई विद्यालय सञ्चालन गर्न पाइने छैन । सञ्चालन गरेको पाइएमा तोकिए बमोजिमको दण्ड जरिवाना हुनेछ ।
- (९) नगरपालिकाले शैक्षिक, प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा तथा तालिम प्रदान गर्ने विद्यालय, कलेज, बृहतर पुस्तकालय तथा शैक्षिक सामग्री केन्द्र स्थापना

तथा सञ्चालन गर्न सक्नेछ । सो सञ्चालन गर्न नगरपालिकाले छुट्टै कार्यविधि बनाई लागु गर्नेछ ।

परिच्छेद ३

४. **नगर शिक्षा समिति** : (१) नगरपालिका भित्रको शिक्षा, प्रशासन र व्यवस्थापनको लागि नगर शिक्षा समिति गठन गरिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहायका सदस्यहरु रहनेछन् ।
- (क) नगर कार्यपालिकाको प्रमुख वा निजले तोकेको एकजना नगर कार्यपालिकाको सदस्य - अध्यक्ष
 - (ख) नगरकार्यपालिकाका महिला, दलित समेत ३ जना कार्यपालिका सदस्यहरु - सदस्य
 - (ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको एकजना कर्मचारी - सदस्य
 - (घ) विद्यालयको प्रधानाध्यापकहरु मध्येबाट समितिले तोकेको एक महिला सहित २ जना प्रअ - सदस्य
 - (ङ) नगरपालिका स्तरीय वि.व्य.स. अध्यक्ष तर्फबाट समितिले तोकेको प्रतिनिधि एक जना - सदस्य
 - (च) उद्योग वाणिज्य सङ्घका अध्यक्ष - सदस्य
 - (छ) शिक्षाविद् वा समाजसेवीमध्येबाट एक जना - सदस्य
 - (ज) नगर शिक्षा अधिकृत - सदस्य सचिव
५. समितिका सदस्यहरुको कार्यकाल दुई वर्षको हुने छ । सदस्यहरुले आफ्नो पद अनुसारको आचरण नगरेमा वा गोप्यता भङ्ग गरेमा नगर कार्यपालिकाले जुनसुकै वखत हटाउन सक्ने छ । यसरी हटाउँदा निजलाई सफाईको मौका प्रदान गरिनेछ ।
६. समितिको बैठक कम्तीमा एक महिनाको एक पटक बस्नुपर्नेछ ।
७. समितिको बैठक भन्दा नगरपालिकाको प्रचलित कानूनबमोजिम हुने छ ।
८. **नगर शिक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** : ऐन तथा यस ऐनमा अन्यत्र लेखिएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त नगर शिक्षा समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) नगर शिक्षा शाखाबाट पेश भएको शैक्षिक योजनामाथि छलफल गरी स्वीकृतिको लागि कार्यपालिकामा पेश गर्ने
 - (ख) नगरपालिकामा स्वस्थ शैक्षिक वातावरण कायम राख्न तथा शिक्षाको गुणस्तर बृद्धि गर्न नगर शिक्षा शाखा मार्फत पेश भएको कार्ययोजनामाथि छलफल गरी आवश्यक देखिएमा परिमार्जन सहित स्वीकृत गर्ने,

- (ग) नेपाल सरकारको स्वीकृत नीति र निर्देशन अनुरूप विशेष शिक्षा, समावेशी शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, निरन्तर शिक्षा, दूर शिक्षा तथा खुला शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- (घ) विद्यालयलाई आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने तथा त्यस्तो सहायताको लागि नगर कार्यपालिकामा सिफारिस गर्ने,
- (ङ) शिक्षक, कर्मचारी तथा विद्यार्थी कल्याणको लागि स्वीकृत शिक्षा योजना बमोजिम आवश्यक कार्यक्रम बनाउने,
- (च) विद्यालयको सम्पत्तिको सुरक्षा गर्न तथा विद्यालयको समृद्धिको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- (छ) विद्यालयको विकासको लागि सञ्चालित शैक्षिक कार्यक्रमलाई सहयोग गर्ने,
- (ज) विद्यालयको लेखापरीक्षण सम्बन्धमा लेखापरीक्षकले दिएको प्रतिवेदन अनुसार आवश्यक कारवाही गर्ने, गराउने,
- (झ) विद्यालयलाई आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर गराउन योजना बनाई कार्य गर्ने गराउने
- (ञ) विद्यालय बन्द गर्न कार्यपालिका समक्ष सिफारिस गर्ने,
- (ट) शैक्षिक क्यालेण्डर बनाई विद्यालय सञ्चालन गर्न नगर शिक्षा शाखा मार्फत व्यवस्थापन समितिलाई निर्देशन दिने,
- (ठ) नगर स्तरीय खेलकुद, स्काउट तथा साँस्कृतिक कार्यक्रमको सञ्चालन तथा विकासको लागि आर्थिक स्रोत जुटाउने र प्राप्त रकम खर्च गर्न नगर शिक्षा शाखालाई निर्देशन दिने,
- (ड) आवासीय विद्यालयका विद्यार्थीका लागि खाना तथा पौष्टिक आहारको गुणस्तर तोक्ने ।
- (ढ) नगर कार्यपालिका तथा नगर सभाबाट स्वीकृत शिक्षा योजना र मापदण्ड भित्र रही आवश्यक निर्देशन दिने ।
- (ण) विद्यालयले कायम गर्नु पर्ने न्युनतम सरसफाई तथा शौचालयको मापदण्ड तोक्ने ।
- (त) नगर क्षेत्रभित्र विशेष आवश्यकता भएका बालबालिकाको तथ्यांक संकलन गरी उनीहरूका लागि उचित विद्यालय व्यवस्थापन गर्न आधार तयार पार्ने र सोही अनुसारको पठनपाठन व्यवस्था मिलाउने .
- (थ) विद्यालय सुधार तथा विकासका लागि नीति निर्देशन गर्ने ।
९. **विद्यालय अनुगमन समिति गठन विधि:** (१) विद्यालय अनुगमन समिति देहाय बमोजिम गठन गरिनेछ ।
क. नगर शिक्षा समितिका अध्यक्ष वा निजले तोकेको व्यक्ति	- अध्यक्ष
ख. जनप्रतिनिधिहरूमध्येबाट एक जना महिलासहित तीन जना	- सदस्य
ग. नगर शिक्षा समितिका सदस्यहरू दुई जना	- सदस्य

- घ. विद्यालय स्रोत व्यक्तिहरु दुई जना - सदस्य
 ड. नगर शिक्षा अधिकृत - सदस्य सचिव
- (२) अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
१०. विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन : (१) यस ऐन अन्तरगत सामुदायिक विद्यालयहरुको संचालन रेखदेख र व्यवस्थापन गर्न देहाय बमोजिमको एक विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।
- (क) विद्यालयका अभिभावकले छानी पठाएका एक जना महिला सहित दुई जना - सदस्य
 (ख) सम्बन्धित वडाध्यक्ष वा निजले तोकेको स्थानीय जनप्रतिनिधि - सदस्य
 (ग) सम्बन्धित वडाको महिला जनप्रतिनिधि एक जना - सदस्य
 (घ) नगर शिक्षा समितिले तोकेको प्रतिनिधि एक जना - सदस्य
 (ङ) संस्थापक, चन्दादाता, समाजसेवीमध्येबाट महिला एक जना - सदस्य
 (च) शिक्षकहरुबाट छनौट भई आएका एक जना शिक्षक - सदस्य
 (छ) सम्बन्धित विद्यालय हेर्ने स्रोत व्यक्ति - सदस्य
 (ज) प्रधानाध्यापक - सदस्य सचिव
- (झ) विद्यालयको व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरुले उपदफा १ को खण्ड क, ख, ग, घ र ड बमोजिमका सदस्यहरु मध्येबाट छानेको सदस्य सो समितिको अध्यक्ष हुनेछ ।
- (२) यस ऐन अन्तरगत संस्थागत विद्यालयहरुको सञ्चालन रेखदेख र व्यवस्थापन गर्न देहाय बमोजिमको एक विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहने छ ।
- (क) सम्बन्धित विद्यालयका संस्थापक वा लगानीकर्तामध्ये नगर शिक्षा समितिबाट मनोनित - अध्यक्ष
 (ख) सम्बन्धित विद्यालयका अभिभावकहरुमध्येबाट एक जना महिलासहित व्यवस्थापन समितिले मनोनित दुई जना - सदस्य
 (ग) सम्बन्धित वडाध्यक्ष वा निजले तोकेको स्थानीय जनप्रतिनिधि - सदस्य
 (घ) सम्बन्धित वडाको महिला जनप्रतिनिधि - सदस्य
 (ङ) स्थानीय शिक्षाप्रेमी वा समाजसेवीहरुमध्येबाट नगर शिक्षा समितिले मनोनित गरेको एक जना - सदस्य
 (च) सम्बन्धित विद्यालयको शिक्षकहरुमध्येबाट एक जना - सदस्य
 (छ) सम्बन्धित विद्यालय हेर्ने स्रोत व्यक्ति - सदस्य
 (ज) प्रधानाध्यापक - सदस्य सचिव
- (३) शैक्षिक गुठी वा सहकारी संस्था अन्तर्गत संचालित विद्यालयको हकमा देहाय बमोजिमको एक व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।
- क. गुठीयारहरु/सहकारी संस्था संचालकहरुमध्येबाट एक जना - अध्यक्ष
 ख. गुठीयारहरु/सहकारी संस्था संचालकहरुमध्येबाट एक महिलासहित २ जना-सदस्य
 ग. सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष वा निजले तोकेको जनप्रतिनिधि - सदस्य
 घ. सम्बन्धित वडाको महिला जनप्रतिनिधि एक जना - सदस्य
 ड. स्थानीय बुद्धिजीवी, समाजसेवीमध्येबाट एक जना प्रतिनिधि - सदस्य

च. अभिभावकहरुमध्येबाट एक जना	- सदस्य
छ. शिक्षक प्रतिनिधिहरुमध्येबाट एक जना	- सदस्य
ज. प्रधानाध्यापक	- सदस्य सचिव

- (४) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको कार्य अवधि ३ वर्षको हुनेछ ।
- (५) सामुदायिक/गुठी/सहकारी विद्यालयको व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) विद्यालयको सञ्चालन, रेखदेख, निरीक्षण र व्यवस्थापन गर्ने,
- (ख) विद्यालयको लागि चाहिने आर्थिक स्रोत जुटाउने,
- (ग) शिक्षक तथा कर्मचारीलाई तालिमको लागि छनौट गर्ने,
- (घ) तालिममा जाने शिक्षक तथा कर्मचारीलाई तालिमबाट फर्केपछि कम्तीमा एक वर्ष विद्यालयमा सेवा गर्नु पर्ने सम्बन्धमा शर्तहरू निर्धारण गरी कबुलियतनामा गराउने,
- (ङ) शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको सेवाको सुरक्षाको लागि पहल गर्ने,
- (च) विद्यालयको स्रोतबाट व्यहोर्ने गरी शिक्षक तथा कर्मचारी नियुक्त गर्ने र त्यसरी नियुक्त शिक्षक तथा कर्मचारीलाई तलब भत्ता तथा अन्य सुविधा दिने र उपदान कोष खडा गरी सेवा निवृत्त हुँदा उपदान दिन सक्ने छ,
- (छ) नेपाल सरकारबाट स्वीकृत दरवन्दीको शिक्षक तथा कर्मचारीको पद रिक्त हुन आएमा स्थायी पूर्तिको लागि सो पद रिक्त भएको मितिले पन्द्र दिनभित्र नगर शिक्षा शाखामा लेखी पठाउने,
- (ज) विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको हाजिरी जाँच गरी गयल हुने शिक्षक वा कर्मचारी उपर आवश्यक कारवाही गर्ने,
- (झ) कुनै शिक्षक वा कर्मचारीलाई यस ऐन बमोजिम व्यवस्थापन समितिले कारवाही गर्न पाउने विषयमा विभागीय कारवाही गरी त्यसको जानकारी नगर शिक्षा शाखालाई दिने तथा आफूलाई कारवाही गर्न अधिकार नभएको विषयमा कारवाहीको लागि सिफारिस गर्नु पर्ने भएमा आवश्यकता अनुसार आफ्नो राय सहितको प्रतिवेदन नगर शिक्षा शाखामा पठाउने,
- (ञ) विद्यालयको शैक्षिकस्तर वृद्धि गर्न आवश्यक सामान तथा शैक्षिक सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्ने,
- (ट) नेपाल सरकारबाट तथा स्थानीयबाट सञ्चालन हुने विभिन्न कार्यक्रमहरूमा विद्यालयलाई सरिक गराउने,
- (ठ) विद्यार्थीहरूले पालना गर्नु पर्ने आचार संहिता बनाई लागू गर्ने,
- (ड) शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको अभिलेख अध्यावधिक गराई राख्ने,
- (ढ) नगरपालिकाबाट तोकिएको लेखा परीक्षक मार्फत लेखा परीक्षण गराउने ,
- (ण) विद्यार्थी, शिक्षक, कर्मचारी तथा अभिभावकलाई विद्यालयको विकास तथा पठनपाठन तर्फ उत्प्रेरित गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

- (त) विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराइएको छात्रवृत्ति रकम प्रदान गर्ने,
- (थ) नगर शिक्षा शाखा तथा अनुगमन समितिमार्फत विद्यालयको चेक जाँच वा निरीक्षण गर्दा हाजिरी पुस्तिका वा विद्युतीय हाजिरीमा गयल जनाएकोमा त्यस्ता गयल भएका शिक्षक तथा कर्मचारीको गयल भएका दिनको तलब कट्टी गर्ने,
- (द) व्यवस्थापन समितिको सचिवालय विद्यालय भवनमा राख्ने तथा विद्यालयको कागजपत्र र अभिलेख सुरक्षित गर्ने,
- (ध) स्थानीय तहसँग समन्वय गरी शैक्षिक विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,
- (न) विद्यालयमा लक्षित समूहका लागि विशेष प्रकृतिको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक देखिएमा नगरपालिका तथा नगर शिक्षा शाखा मार्फत गर्ने,
- (प) वार्षिक रूपमा विद्यालयका लागि आवश्यक मालसामान, मसलन्द सामग्रीको खरिद योजना स्वीकृत गर्ने,
- (फ) विद्यालयको विपद, जोखिम अवस्था लेखाजोखा गरी प्रभाव न्यूनिकरणका लागि कार्ययोजना बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,
- (ब) विद्यालयको चल अचल सम्पत्तिको संरक्षण र सदुपयोग गर्ने,
- (भ) आफ्नै स्रोतबाट नियुक्त हुने शिक्षक तथा कर्मचारीको सेवा, शर्त तथा विभागीय कारबाहीलाई व्यवस्थित गर्न कार्यविधि बनाई नगर शिक्षा समितिबाट स्वीकृत गराई लागु गर्ने,
- (म) नगरपालिका, नगर शिक्षा समिति र नगर शिक्षा शाखाले दिएको निर्देशन अनुरूप काम गर्ने,
- (य) शिक्षक एवं कर्मचारीलाई मापदण्ड बनाई पुरस्कृत वा दण्डित गर्ने,
- (र) विद्यालयको पढाई व्यावहारिक, सीपमूलक, र स्तरीय बनाउन प्रतिस्पर्धी तथा सहयोगी भूमिका खेल्ने .
- (व) प्रत्येक वर्ष विद्यालयका चन्दादाता र अभिभावकहरूको भेला गराई विद्यालयको अधिल्लो शैक्षिक वर्षको आय, व्यय तथा शैक्षिक उपलब्धि र आगामी वर्षको शैक्षिक कार्यक्रमको सम्बन्धमा सार्वजनिक परीक्षण गराउने,
- (६) संस्थागत विद्यालयको हकमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- (क) विद्यालय सञ्चालनको लागि प्राप्त साधन र स्रोतको परिचालन गर्ने,
- (ख) विद्यालयको लागि आवश्यक भौतिक साधनको व्यवस्था गर्ने,
- (ग) विद्यालयको चल अचल सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने,
- (घ) अनुशासनहीन शिक्षक उपर कारवाही गर्ने

- (ड) विद्यालयको शैक्षिकस्तर वृद्धि गर्न आवश्यक सामान तथा शैक्षिक सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्ने,
- (च) नेपाल सरकारबाट तथा नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने विभिन्न कार्यक्रमहरूमा विद्यालयलाई सरिक गराउने,
- (छ) विद्यार्थीहरूले पालना गर्नु पर्ने आचार संहिता बनाई लागू गर्ने,
- (ज) शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको अभिलेख अध्यावधिक गराई राख्ने,
- (झ) विद्यार्थी, शिक्षक, कर्मचारी तथा अभिभावकलाई विद्यालयको विकास तथा पठनपाठन तर्फ उत्प्रेरित गर्ने व्यवस्था मिलाउने,
- (ञ) विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराइएको छात्रवृत्ति रकम प्रदान गर्ने,
- (ट) स्थानीय तहसँग समन्वय गरी शैक्षिक विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने,
- (ठ) वार्षिक रूपमा विद्यालयका लागि आवश्यक मालसामान, मसलन्द सामग्रीको खरिद योजना स्वीकृत गर्ने,
- (ड) विद्यालयको विपद, जोखिम अवस्था लेखाजोखा गरी प्रभाव न्यूनिकरणका लागि कार्ययोजना बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,
- (ढ) स्थानीय तह, नगरपालिका, नगर शिक्षा समिति र नगर शिक्षा शाखाले दिएको निर्देशन अनुरूप काम गर्ने,
- (ण) शिक्षक एवं कर्मचारीलाई मापदण्ड बनाई पुरस्कृत वा दण्डित गर्ने,
- (त) विद्यालयको पढाई व्यावहारिक, सीपमूलक, र स्तरीय बनाउन प्रतिस्पर्धी तथा सहयोगी भूमिका खेल्ने .
- (थ) प्रत्येक वर्ष विद्यालयका चन्दादाता र अभिभावकहरूको भेला गराई विद्यालयको अधिल्लो शैक्षिक वर्षको आय, व्यय तथा शैक्षिक उपलब्धि र आगामी वर्षको शैक्षिक कार्यक्रमको सम्बन्धमा सार्वजनिक परीक्षण गराउने,
- (द) दर्तावाला लेखा परीक्षकबाट वार्षिक लेखा परीक्षण गराउने

परिच्छेद ४

११. **शिक्षक अभिभावक संघ गठन :** (१) प्रत्येक विद्यालयमा तोकिए बमोजिमको पदाधिकारीहरू रहनेगरी एक शिक्षक अभिभावक सङ्घ गठन गर्न सकिनेछ ।
- (२) शिक्षक अभिभावक सङ्घको काम, कर्तव्य, अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम गठन गरिएको शिक्षक अभिभावक संघको पदावधि ३ वर्षको हुनेछ ।

परिच्छेद ५

१२. **आर्थिक व्यवस्था:** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधारको विकासमा सहयोग पुऱ्याउन तथा त्यस्ता विद्यालयहरूमा

शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नका लागि एक नगर शिक्षा कोष स्थापना गर्न सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्थापना गरिएको कोषमा देहायका रकमहरु जम्मा गरिनेछन् ।

(क) संघीय तथा प्रादेशिक संचित कोषबाट शिक्षा सम्बन्धि अनुदानबाट प्राप्त रकम,

(ख) संस्थागत विद्यालयबाट प्राप्त वार्षिक कुल आम्दानीको तोकिए बमोजिमको रकम,

(ग) चन्दा वा दान दातव्यबाट प्राप्त रकम,

(घ) शैक्षिक सेवा शुल्कबाट प्राप्त रकम,

(ङ) नगरपालिकाको सञ्चित कोषबाट शिक्षा क्षेत्रका निमित्त विनियोजित रकम,

(च) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम

(३) नगर कार्यपालिकाले कार्यविधि बनाई उक्त कोषको संचालन तथा व्यवस्थापन गर्नेछ ।

१३. **विद्यालय कोष:** (१) प्रत्येक विद्यालयमा एउटा विद्यालय कोष हुनेछ । जसमा देहायका रकमहरु रहनेछन् ।

(क) नगरपालिकामार्फत सङ्घीय सरकार र प्रादेशिक सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकम,

(ख) विद्यार्थीहरुको शुल्कबाट आउने रकम,

(ग) नगर शिक्षा कोषबाट प्राप्त अनुदान रकम,

(घ) चन्दा वा दान दातव्यबाट प्राप्त रकम,

(ङ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम

१४. **शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) सामुदायिक विद्यालयले विद्यार्थीबाट कुनै किसिमको शुल्क उठाउन पाईने छैन ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कुनै अभिभावकले आफ्नो इच्छाले सामुदायिक विद्यालयलाई दिएको दान, उपहार, चन्दा वा सहयोग लिन सकिनेछ । तर यसरी उठाईएको रकमको हिसाब पारदर्शी हुनुपर्नेछ ।

(३) सामुदायिक विद्यालयले विद्यालयको भौतिक संरचना निर्माणका लागि विद्यार्थीसँग कुनै किसिमको शुल्क लिन पाउने छैन ।

(४) गुठी/सहकारी/संस्थागत विद्यालयहरुले विद्यार्थीहरूसँग लिन पाउने शुल्क नगर शिक्षा समितिमा स्वीकृति गराई निर्धारण गर्नु पर्नेछ । यसरी शुल्क निर्धारण सम्बन्धमा स्वीकृति दिँदा नगर शिक्षा समितिले विद्यालयले उपलब्ध गराएको सुविधाको आधारमा दिनेछ ।

- (५) विद्यालयले विद्यार्थीलाई कुनै कक्षामा भर्ना गर्दा एक पटक भर्ना शुल्क लिइसकेपछि, सोही विद्यालयको अर्को कक्षामा तह बृद्धि गर्दा पुनः भर्ना शुल्क लिन पाईने छैन ।

परिच्छेद ६

१५. **आधारभूत तह परीक्षा समिति :** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्रका कक्षा ८ सम्मको आधारभूत तह सञ्चालित विद्यालयहरूमा आधारभूत तह उर्तीण परीक्षा संचालन, समन्वय तथा आवश्यक व्यवस्था गर्न देहाय बमोजिमको आधारभूत तह परीक्षा सञ्चालन समिति गठन गर्न सकिनेछ ।
- (क) नगर शिक्षा समितिको अध्यक्ष वा निजले तोकेको व्यक्ति -अध्यक्ष
(ख) नगरमा क्रियाशील विद्यालय परीक्षा समितिहरूबाट ५ जना - सदस्य
(ग) जनप्रतिनिधिहरूबाट २ जना - सदस्य
(घ) नगर शिक्षा अधिकृत -सदस्य-सचिव
- (२) उपदफा (१) बमोजिम गठित आधारभूत तह परीक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (३) आधारभूत तहको परीक्षा समितिका पदाधिकारीहरूको पदावधि बढिमा एक वर्षको हुनेछ ।
१६. **माध्यमिक तह परीक्षा सञ्चालन तथा समन्वय समिति :** (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्रका कक्षा ९ देखि कक्षा १२ सम्मको माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयहरूमा माध्यमिक तह उर्तीण परीक्षा सञ्चालन, समन्वय तथा आवश्यक व्यवस्था गर्न देहाय बमोजिमको माध्यमिक तह परीक्षा सञ्चालन तथा समन्वय समिति गठन गर्न सकिनेछ ।
- (क) नगर शिक्षा समितिको अध्यक्ष वा निजले तोकेको व्यक्ति -अध्यक्ष
(ख) जिल्ला प्रशासन कार्यालयका अधिकृत प्रतिनिधि - सदस्य
(ग) महानगरीय प्रहरी परिसर प्रमुख - सदस्य
(घ) जनप्रतिनिधिहरूमध्येबाट एक जना महिलासहित ३ जना - सदस्य
(ङ) नगर शिक्षा अधिकृत - सदस्य सचिव
- (२) उपदफा (१) बमोजिम गठित माध्यमिक तह परीक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (३) माध्यमिक तहको परीक्षा समितिका पदाधिकारीहरूको पदावधि बढिमा एक वर्षको हुनेछ ।

परिच्छेद ७

१७. **विद्यार्थी संख्या :** (१) सामुदायिक विद्यालयको प्रत्येक कक्षामा विद्यार्थी संख्या बढीमा निम्नानुसार हुनेछ :
- क) कक्षा ९ - १२ मा ४० जना

ख) कक्षा ६ - ८ मा ३० जना

ग) कक्षा १ - ५ मा २० जना

घ) प्रारम्भिक बालविकासमा १५ जना

(२) संस्थागत विद्यालयको प्रत्येक कक्षामा विद्यार्थी संख्या सामान्यतया न्यूनतम पन्ध्र, अधिकतम चालिस हुनु पर्नेछ ।

१८. **शिक्षक तथा कर्मचारी छनौट समिति:** (१) सामुदायिक विद्यालयमा करारमा शिक्षक वा कर्मचारी नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्न प्रत्येक विद्यालयमा देहाय बमोजिमको एक शिक्षक तथा कर्मचारी छनौट समिति रहनेछ :

(क) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष वा निजले तोकेको सो

समितिको सदस्य - अध्यक्ष

(ख) सम्बन्धित क्षेत्रको विद्यालय निरीक्षक वा स्रोत व्यक्ति - सदस्य

(ग) नगरपालिकाले तोकेको एक जना प्रतिनिधि - सदस्य

(घ) विद्यालय व्यवस्थापन समितिले छनौट गरेको विषयविज्ञ एक जना -सदस्य

(ङ) प्रधानाध्यापक - सदस्य सचिव

(२) शिक्षक तथा कर्मचारी छनौट समितिको सचिवालय सम्बन्धित विद्यालयमा रहनेछ ।

(३) आयोग वा नगरपालिकाले शिक्षक वा कर्मचारी छनौट गर्ने सम्बन्धमा मापदण्ड निर्धारण वा कार्यविधि जारी गरेको भए शिक्षक छनौट समितिले त्यस्तो मापदण्ड वा कार्यविधिको पालना गर्नु पर्नेछ ।

(४) शिक्षक तथा कर्मचारी छनौट समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१९. **करारमा शिक्षक नियुक्ति सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) स्वीकृत दरबन्दीमा स्थायी शिक्षक नियुक्ति हुन नसकी तत्काल करारमा शिक्षक नियुक्ति गर्नु पर्ने भएमा व्यवस्थापन समितिले शिक्षक छनौट समितिको सिफारिसमा बढीमा एक शैक्षिक सत्रको लागि योग्यता पुगेका कुनै व्यक्तिलाई करारमा शिक्षक नियुक्ति गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम करारमा शिक्षक नियुक्ति गर्दा शिक्षा शाखाबाट दरबन्दी रिक्त रहेको व्यहोरा प्रमाणित गराएर मात्र करारमा शिक्षक नियुक्ति गर्न सकिनेछ ।

२०. **सरुवा सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) नगरपालिका भित्र एक विद्यालयबाट अर्को विद्यालयमा तह तथा विषय मिल्ने दरबन्दी भित्र नगर शिक्षा समितिको निर्णय बमोजिम नगर शिक्षा अधिकृतले सरुवा गर्न सक्नेछ ।

(२) शिक्षकको सरुवा प्रत्येक शैक्षिक सत्रको पहिलो त्रैमासिक महिनामा गरिनेछ ।

२१. **दरबन्दी मिलान तथा काज सरुवा :** नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, विद्यालयको शिक्षण सिकाई उपलब्धि

लगायतको विश्लेषण गरि तोकिए बमोजिम शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा अर्को विद्यालयमा आवश्यकता अनुसार काज सरुवा गर्न सकिनेछ ।

२२. **शिक्षक कर्मचारी सेवाबाट हटाउन सकिने** : (१) शिक्षक तथा कर्मचारीले देहाय बमोजिमको कार्य गरेमा सेवाबाट हटाउन सकिनेछ ।

(क) तोकिए बमोजिमको पदीय दायित्व पुरा नगरी कार्यसम्पादन सन्तोषजनक नभएमा,

(ख) बिना सुचना लगातार १५ दिनसम्म अनुपस्थित रहेमा,

(ग) विद्यालय समयमा मादक पदार्थ, लागु पदार्थ सेवन गरि आएको प्रमाणित भएमा,

(घ) नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट सजाय पाएमा,

(ङ) सामुदायिक विद्यालयका कुनै शिक्षक वा कर्मचारीले कार्यलय समयमा अन्यत्र अध्यापन वा अन्य कुनै व्यावसायिक क्रियाकलाप गरेमा,

(२) उपदफा (१) मा लेखिएको कुराले हटाउन लागिएका कुनै शिक्षक वा कर्मचारीलाई सेवाबाट हटाउनु पूर्व सफाई पेश गर्ने मौकाबाट बंचित गरिने छैन ।

(३) कर्मचारी शिक्षक मूल्याङ्कन सम्बन्धमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ८

२३. **छात्रवृत्ति** : (१) संस्थागत विद्यालयले कुल विद्यार्थी संख्याको १० प्रतिशत विद्यार्थीहरूलाई गरिब तथा जेहन्दार छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम छात्रवृत्ति वितरणका लागि देहाय बमोजिमको एक छात्रवृत्ति छनौट समिति गठन गरिनेछ ।

(क) विद्यालय व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष - संयोजक

(ख) सम्बन्धित वडाको जनप्रतिनिधि एक जना - सदस्य

(ग) नगर शिक्षा शाखाको प्रतिनिधि एक जना - सदस्य

(घ) शिक्षक अभिभावक संघका प्रतिनिधि एक जना - सदस्य

(ङ) प्रधानाध्यापक - सदस्य सचिव

परिच्छेद ९

२४. **दण्ड सजाय**: (१) कसैले विद्यालयको सम्पत्ति हिनामिना वा नोक्सान गरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई नगर शिक्षा समितिको निर्णय अनुसार नगर शिक्षा अधिकृतले बिगो असुल गरी बिगो बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(२) कसैले देहायका कार्य गरेमा, गर्न लगाएमा वा सो कार्य गर्न सहयोग पुऱ्याएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई कसूरको मात्रा हेरी एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना हुने छ :

- (क) प्रश्नपत्रको गोपनीयता भङ्ग गरेमा,
 - (ख) उत्तरपुस्तिका परीक्षण गर्दा लापरवाही वा गैर जिम्मेवारपूर्ण कार्य गरेमा,
 - (ग) परीक्षा केन्द्रमा सम्बन्धित पदाधिकारीको स्वीकृति बेगर प्रवेश गर्न प्रयत्न गरेमा वा प्रवेश गरेमा वा परीक्षा केन्द्र नियन्त्रणमा लिई अमर्यादित कार्य गरेमा,
 - (घ) परीक्षाफल प्रकाशनमा अनियमितता गरेमा,
 - (ङ) अरुको तर्फबाट परीक्षा दिएमा,
 - (च) परीक्षाको मर्यादा भङ्ग हुने अन्य कुनै कार्य गरेमा,
 - (छ) विद्यार्थी भर्ना गर्दा निजी स्वार्थको लागि दान, उपहार वा कुनै रकम लिएमा,
 - (ज) अनुमति नलिई कुनै शैक्षिक कार्यक्रम, शैक्षिक परामर्श सेवा, ब्रिज कोर्स, भाषा शिक्षण कक्षा तथा पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन गरेमा ।
- (३) उपदफा (१) र (२) बमोजिमको कसूरको सम्बन्धमा विद्यालयको कुनै शिक्षक वा कर्मचारी उपर नगर शिक्षा समितिमा वा अदालतमा मुद्दा दायर भएमा त्यस्तो शिक्षक वा कर्मचारी त्यसरी मुद्दा दायर भएको मितिदेखि मुद्दाको टुङ्गो नलागेसम्म निलम्बन हुनेछ । सो शिक्षक वा कर्मचारी अदालतबाट कसूरदार ठहरिएमा निजलाई यस ऐन बमोजिम विभागीय सजाय गरिनेछ ।
- (४) उपदफा (१) र (२) मा लेखिएदेखि बाहेक कसैले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावली उल्लङ्घन गरेमा नगर शिक्षा समितिको निर्णय अनुसार नगर शिक्षा अधिकृतले देहाय बमोजिम सजाय गर्न सक्नेछः
- (क) विद्यालयका शिक्षक वा कर्मचारीलाई विभागीय सजाय गर्ने,
 - (ख) विद्यार्थीलाई विद्यालय वा छात्रावास वा परीक्षाबाट निष्काशन गर्ने,
 - (ग) कसूरको मात्रा हेरी एक हजार रुपैयादेखि पच्चीस हजार रुपैयासम्म जरिवाना गर्ने,
 - (घ) विद्यालयलाई सरकारी तथा नगरपालिकाबाट सहायता घटाउने, रोक्ने वा बन्द गर्ने,
 - (ङ) विद्यालयलाई प्रदान गरिएको अनुमति वा स्वीकृति रद्द गर्ने ।

परिच्छेद १०

२५. शिक्षक कर्मचारी तालिम: विद्यालयमा सेवारत शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागि तोकिए बमोजिम तालिम तथा प्रशिक्षण संचालन गर्न सकिनेछ ।
२६. अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी व्यवस्था: १) विद्यालयहरुले शिक्षा समितिले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन गर्नुपर्नेछ ।

२७. **सामाजिक परीक्षण** : विद्यालयको सामाजिक परीक्षण वार्षिक रूपमा तोकिए बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।
२८. **ऐनको कार्यान्वय तथा बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार** : (१) यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नगर कार्यपालिकाले आवश्यक नियमावली र निर्देशिका बनाई लागु गर्न सकिनेछ ।
(२) यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कुनै बाधा अड्काउ परेमा नगर कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अड्काउ हटाउन स्थानीय राजपत्र प्रकासित गरी आदेश दिन सक्नेछ र त्यस्तो आदेश यसै ऐनमा परे सरह मानिनेछ ।
२९. **खारेजी र बचाउ** : यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमावली र निर्देशिकामा लेखिए जति कुरामा सोहि बमोजिम र नलेखिएको कुरामा प्रचलित सङ्घीय तथा प्रादेशिक कानून बमोजिम हुनेछ ।

आज्ञाले
(रोहित राज पोखरेल)
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

प्रमाणिकरण मिति : २०७४।१०।१० गते

मुद्रण : भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स, फोन नं. ६६१३८८८